

Platform Voorbereiding
Stelselherziening
Groningenweg 10
Postbus 420
2800 AK Gouda
Tel (0182) 540 910
platform@stelselherziening.nu

Gouda, 11 september 2014

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EC Den Haag

Uw referentie :   Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Onze referentie: PVS-14-038
Betreft: **Consultatie wetsvoorstel kwaliteitsborging in de bouw**

Geachte heer, mevrouw,

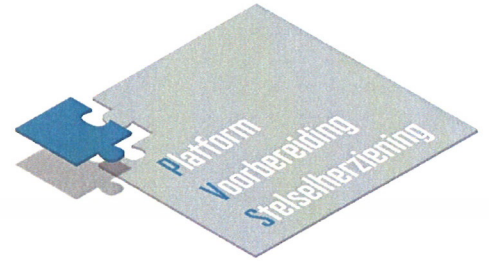
Met deze brief reageert het Platform voorbereiding Stelselherziening op de internetconsultatie van het Wetsvoorstel kwaliteitsborging in de bouw.

Het Platform Voorbereiding Stelselherziening vertegenwoordigt een 30-tal organisaties en branches welke op de voor consultatie voorgelegde ontwerpwetgeving een gezamenlijke reactie heeft geformuleerd.

Het Platform ondersteunt de doelstelling van de voorgenomen stelselherziening op hoofdlijnen.

De 3 voor het Platform bepalende criteria voor de reactie op dit wetsvoorstel zijn:

- Ontzorgen van de bouwconsument t.a.v. ook bovenwettelijke eisen;
- Het aanbieden van een verzekerde prestatie met de bouwconsument als begunstigde;
- Verzekerde prestatie vereist onafhankelijke toetsing.

Op basis van deze bepalende criteria constateert het Platform dat er op onderdelen van de voorgenomen wetswijziging aanpassingen c.q. verduidelijkingen noodzakelijk zijn.

Ons commentaar en aanbevelingen op hoofdlijnen zijn in bijgesloten samenvatting opgenomen. Wij gaan er vanuit dat onze punten in de verdere behandeling van het wetsvoorstel worden meegenomen. Uiteraard zijn wij gaarne bereid om een nadere toelichting te geven op de door het Platform ingebrachte aandachtspunten.

Met vriendelijke groet,

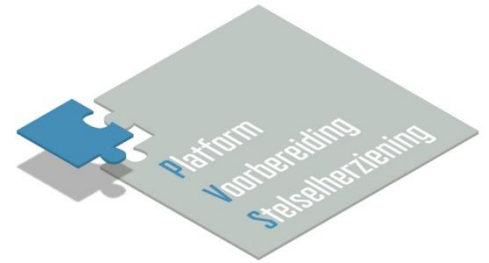
Ir. G. van der Wal

Voorzitter PVS

ir. A.J.M. Jans

Secretaris PVS

Bijlage: "Reactie Platform Voorbereiding Stelselherziening (PVS) op consultatie Wet kwaliteitsborging voor het bouwen"

Reactie Platform Voorbereiding Stelselherziening (PVS) op consultatie Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Inleiding en samenvatting

Het Platform Voorbereiding Stelselherziening (zie factsheet) heeft op de ontwerpwetgeving die het ministerie van Wonen en Rijksdienst heeft voorgelegd voor consultatie een gezamenlijke reactie geformuleerd. Het Platform ondersteunt de doelstelling van de voorgenomen stelselherziening op hoofdlijnen.

De 3 voor het Platform bepalende doelstellingen zijn:

- Ontzorgen van de bouwconsument t.a.v. ook bovenwettelijke eisen
- Het aanbieden van een verzekerde prestatie met de bouwconsument als begunstigde
- Verzekerde prestatie vereist onafhankelijke toetsing

Op basis van deze bepalende doelstellingen constateert het Platform dat er op onderdelen van de voorgenomen wetswijziging aanpassingen c.q. verduidelijkingen noodzakelijk zijn. Dit betreft de volgende onderstaande punten:

1. Schep duidelijkheid. welke onderdelen van stelsel ondergebracht dienen te worden in aparte regelingen.
2. Expliciteer de verantwoordelijkheid voor het verborgen gebrek; leg deze bij de bouwer.
3. Sta alleen instrumenten toe die door de toelatingsorganisatie zijn goedgekeurd.
4. Gebruik het begrip bouwwerk om het invoeringstempo te definiëren.
5. Voorzie in tenminste één basis borgingssysteem die intrinsiek inzetbaar is voor meerdere risicoklassen.
6. Voorzie in een gelijk speelveld tussen instrumenten en kwaliteitsborgers.
7. Herbeleg verantwoordelijkheden m.b.t. schorsen of intrekken van een instrument.
8. Preciseer en herdefinieer duidelijke criteria voor het verplicht aanbieden van de verzekerde prestatie.
9. Verkort de opschortingsmaatregel.
10. Laat initiatief voor een benchmark voor de bouwconsument bij de markt.
11. Voorkom kostenverhoging voor de bouwconsument
12. Beperk het verplicht aanbieden van de verzekerde prestatie niet tot de particuliere opdrachtgever.

1. Schep duidelijkheid t.a.v. welke onderdelen van stelsel ondergebracht dienen te worden in aparte regelingen.

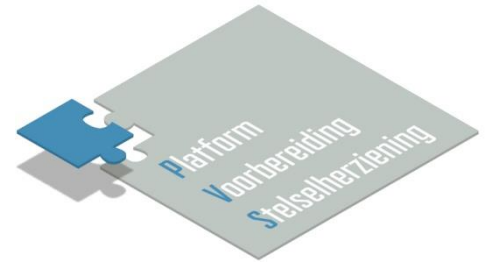
De Minister heeft het voornemen om enkele belangrijke onderdelen voor het goed functioneren van het stelsel in aparte regelingen (AMvB) onder te brengen en/of aan de toezichtorganisatie over te laten.

Aanbeveling:

Op korte termijn moet duidelijk worden welke voorschriften de Minister in een AMvB wil gaan uitwerken, zodat de sector hierop tijdig in gesprek met het Ministerie kan gaan ("*Devil is in the details*"). Indien besloten wordt een AMvB op te stellen, dan dient de noodzaak en inhoud ruim van te voren met een publieke consultatieronde getoetst te worden.

Het Platform verzoekt betrokken te worden bij de consultatie ten aanzien van:

- Vaststellen categorieën bouwwerken en risicoklassen;
- Definitie van een verborgen gebrek en de bewijslast van het verborgen gebrek;
- Eisen welke worden gesteld aan een instrument en het register op welke manier de instrumenten dienen te voorzien in bijvoorbeeld beoordeling van gelijkwaardigheidseisen aan, en functioneren van de toelatingsorganisatie;
- Voorschriften voor toetsing en toezicht m.b.t.: procesniveau, persoonsniveau, productniveau en systeemniveau;
- Eisen aan de gegevens en bescheiden die bij de aanvraag om de omgevingsvergunning en de gereed melding van het bouwwerk moeten worden overgelegd of beschikbaar moeten zijn t.b.v. bevoegd gezag.

2. Expliciteer de verantwoordelijkheid voor het verborgen gebrek, leg deze bij de bouw.

De definitie van een verborgen gebrek in Artikel 1 A3 lijkt sluitend. Echter, de aansprakelijkheid wordt in hoge mate beperkt. Er staat nu dat de aannemer niet verantwoordelijk is voor gebreken die niet aan hem zijn toe te rekenen. Op een tweetal punten vraagt dit om nadere uitwerking. Ten eerste is het begrip aannemer niet dekkend voor het begrip opdrachtnemer of bouw. Geadviseerd wordt het begrip bouw te gebruiken. Men moet zich als bouw vervolgens niet eenvoudig kunnen beroepen op overmacht of levering door derden. Stel dat een gebrek ontstaan is door een ontwerp- of leveringsfout van een derde (architect of constructeur of leverancier) dan is voor de consument nog nauwelijks verhaal mogelijk.

Aanbeveling:

Of bij wet regelen dat de aannemer/bouw alle verantwoordelijkheid voor bijdragen van derden aan de bouw overneemt of de oplossing zoeken in de aard en omvang van de verzekering. Dit laatste kan door de prestatie van het geleverde bouwwerk te verzekeren en de consument als de begunstigde te benoemen. Wie de veroorzaker van het gebrek is speelt dan geen rol meer. De consument/opdrachtgever krijgt in alle gevallen de schade vergoed. Voor deze laatste oplossing zijn al een aantal bestaande polissen beschikbaar. Een deel zal nog door de verzekeringsbranche moeten worden ontwikkeld. De ontwikkeling van standaardcontracten kan voorts bijdragen aan een adequate bescherming van de bouwconsument.

3. Sta alleen instrumenten toe die door de toelatingsorganisatie zijn goedgekeurd.

Eens met de doelstelling om alleen toegelaten instrumenten toe te staan, die door daartoe gerechtigde borgers worden toegepast. De vergunning aanvrager, de opdrachtgever, krijgt echter in het voorstel de verantwoordelijkheid voor de keuze van het instrument.

Aanbeveling:

Het is essentieel dat de opdrachtnemer de geschiktheid van het instrument bevestigt. De opdrachtnemer wordt immers eindverantwoordelijk en dient te zorgen voor het verzekerbaar dossier en daarmee voor de verzekering. De opdrachtnemer biedt met zijn contract een verzekering aan met de opdrachtgever als begunstigde. De opdrachtnemer zal een borgingsinstrument moeten gebruiken dat (ook) voldoet aan de criteria van de verzekeraar.

4. Gebruik het begrip bouwwerk om het invoeringstempo te definiëren.

Het voornemen is de invoering van de stelselwijziging geleidelijk via een AMvB in te regelen. Eerst eenvoudige bouwwerken met een laag risico en later meer complexe bouwwerken met een hoger risico. Het Platform acht dit mogelijk, maar adviseert om ook risicoklasse 2 te betrekken bij de start van de invoering. Echter het begrip categorie bouwwerk is niet één op één gelijk aan het begrip risicoklasse. Immers bouwwerken van hetzelfde type kunnen verschillen in risicoklasse door aard van constructie of gebruik.

Aanbeveling:

Gebruik het begrip bouwwerk in de AMvB om het invoeringstempo te definiëren. Het begrip bouwwerk is duidelijker en eenvoudiger dan het begrip risicoklasse. Gebruik het begrip risicoklasse in de AMvB als ondergrens. De motivering hiervoor staat in de volgende paragraaf. Laat ook bouwwerken uit risicoklasse 2 toe bij de gefaseerde start. In dit segment zijn reeds instrumenten en kwaliteitsborgers operationeel.

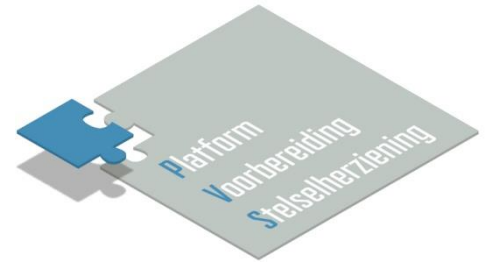
5. Voorzie in tenminste een basis borgingssysteem die intrinsiek inzetbaar is voor meerdere risicoklassen.

Een logische indeling naar risicoklasse van bouwwerken is een randvoorwaarde. Het is van belang hierbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande nationale en Europese indelingen.

Risico vanuit het perspectief van de overheid (gericht op veiligheid) wijkt sterk af van de risico inschatting door verzekeraar en consument (gericht op: goed en deugdelijk werk en op specifieke projectafspraken).

Aanbeveling:

Voorzie in tenminste een basis borgingssysteem die intrinsiek inzetbaar is voor meerdere risicoklassen. Het wetsvoorstel is daarover nu niet duidelijk. Houdt ook rekening met de risico's welke zijn verbonden aan het niet voldoen van de opdrachtnemer aan de contractuele afspraken t.a.v. goed en deugdelijk werk en projectprestaties. Privaatrechtelijk kan de verzekeraar altijd bovenwettelijke eisen stellen t.a.v. het in te zetten instrument wanneer dit moet resulteren in een verzekerde prestatie. Feitelijk is het wetsvoorstel gericht op de versterking van de rechtspositie van de consument, met andere woorden het risico te verkleinen dat hij niet krijgt wat hij heeft gekocht. Dat is het risico dat verzekerd moet worden. Het

borgingsinstrument dat bij dat risico hoort moet geaccepteerd worden door de verzekeraar. Daarbij is het van essentieel belang dat wordt voldaan aan de randvoorwaarden die de verzekeraar stelt. Het wetsvoorstel voorziet daar nu niet in.

6. Voorzie in een gelijk speelveld tussen instrumenten en kwaliteitsborgers.

De criteria voor de private kwaliteitsborgingsinstrumenten dienen geharmoniseerd te zijn om een gelijk speelveld te waarborgen voor de verschillende instrumenten en kwaliteitsborgers. Bij het differentiëren naar risicoklassen voorziet het wetsvoorstel nu nog onvoldoende in criteria voor daaraan gekoppelde kwaliteitsborgingsinstrumenten.

Aanbeveling:

Een gelijk speelveld tussen instrumenten en kwaliteitsborgers is volgens het Platform een basis eis voor een succesvol stelsel. Toelating van instrumenten en monitoring van correcte toepassing van dit instrument dienen te worden ondergebracht in verschillende entiteiten ("Checks en balances"). De RvA (Raad voor Accreditatie) heeft reeds een rol bij het toezicht op de toepassing van instrumenten. Duidelijkheid moet worden gegeven hoe de activiteiten van de toelatingsorganisatie zich verhouden tot de werkzaamheden van de RvA en hoe doublures worden voorkomen.

7. Herbeleg verantwoordelijkheden m.b.t. schorsen of intrekken van een instrument.

Het voorstel voorziet in het schorsen van een instrument wanneer dit naar het oordeel en op basis van steekproefsgewijze controles van de toelatingsorganisatie (ZBO) niet voldoet. Daarnaast wordt voorzien in een procedure om vervolgens via de bestuursrechter tot een vergelijk te komen. Dit voorstel gaat dus uit van een toelatingsorganisatie welke zowel het instrument toelaat als de correcte toepassing hiervan in de praktijk beoordeelt. Hier is geen sprake van correcte "checks en balances". Ook wordt er voorbijgegaan aan de reeds geïstitutionaliseerde taak van de RvA (ZBO) inzake toezien op een correcte en onafhankelijke toepassing van borgingsinstrumenten. Ook ILT (Inspectie leefomgeving en transport) heeft op dit punt enkele verantwoordelijkheden. Een onnodige en niet effectieve toename van administratieve lasten dreigt. Dit geldt eveneens voor de extra *reality checks*, waarin het wetsvoorstel voorziet, zeker daar waar deze niet nader gedefinieerd zijn.

Aanbeveling:

De toelatingsorganisatie dient instrumenten toe te laten en een andere organisatie, -de RvA- dient toe te zien op een correcte onafhankelijke toepassing van het instrument. Schorsing dient alleen betrekking te hebben op de kwaliteitsborger en gerelateerd te zijn aan een niet correct gebruik van het instrument. Dit biedt de opdrachtgever, bij schorsing van de "kwaliteitsborger" de gelegenheid om bij een lopend project een andere gekwalificeerde kwaliteitsborger te contracteren.

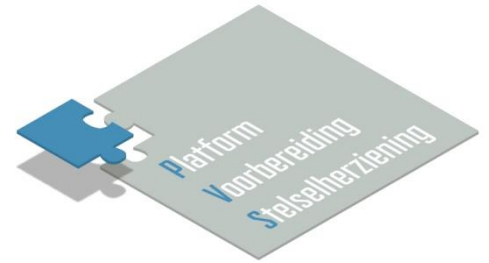
De effectiviteit van het instrument dient doorlopend geëvalueerd te worden en indien nodig verbeterd. Objectieve criteria dienen aan de basis te liggen van opschorten en van ingebruikname van instrumenten en schorsen van kwaliteitsborgers. De taken, verantwoordelijkheden en uitvoeringsrichtlijnen van de toelatingsorganisatie (ZBO) dienen goed afgestemd te worden met andere reeds operationele ZBO's. Het bestuur van de toelatingsorganisatie dient een paritaire vertegenwoordiging van de sector te hebben.

8. Preciseer en herdefinieer duidelijke criteria voor het verplicht aanbieden van de verzekerde prestatie.

Het wetsvoorstel voorziet niet in minimale richtlijnen waar een verzekeraar opleverdossier aan zou moeten voldoen en voorziet niet in een directe verzekering van de bouwconsument, ook de aansprakelijkheidstermijn ontbreekt. Gevaar hiervan is dat bij de uitwerking uiteindelijk alleen voorzien gaat worden in een insolventieverzekering in plaats van een verzekering van de kwaliteitscriteria van goed en deugdelijk werk en specifieke projectafspraken. Bovendien voorziet het wetsvoorstel in het inwerking treden van de verzekering wanneer de aannemer insolvent raakt. Hiermee is de bouwconsument niet de directe begunstigde van de verzekering. Haal deze precisering "insolventie verzekering" uit de wet en creëer een kader voor de verzekering van de bovenwettelijke kwaliteitseisen.

Aanbeveling:

Er dienen duidelijke criteria te zijn waaraan een verzekeraar opleverdossier dient te voldoen en welke aspecten verzekerd zijn (voldoen aan wetgeving/ goed en deugdelijk werk / projectafspraken). De aannemer dient de verzekering aan te bieden. De bouwconsument dient de begunstigde van de verzekering te zijn. Gebreken worden of hersteld door de aannemer (i.v.m. eigen risico en/of no-claim korting van aannemer) of gemeld bij de verzekeraar. Het is wellicht beter om te spreken van verzekerde prestatie dan van een

verzekerde garantie. Vóór inwerkingtreding van het wetsvoorstel dient zowel duidelijk gedefinieerd te worden wat het programma van eisen van een opleverdossier is, het hiermee samenhangende verzekeringspakket en de aansprakelijkheidstermijn. Het wetsvoorstel voorziet hier nog onvoldoende in en richt zich met name op insolventie en op bouw en regelgeving. Daarmee krijgt de markt onvoldoende tijd om te kunnen anticiperen op deze eisen. De verzekeraars en de bouwers zullen (mede ingegeven door hun aansprakelijkheid) ook behoefte hebben om informatie in het opleverdossier vast te leggen en dienen bij de ontwikkeling betrokken te zijn. Om te voorkomen dat er allerlei verschillende behoeften in de keten ontstaan is een geharmoniseerde standaard - een duidelijke norm - zeer wenselijk.

9. Verkort de opschortingsmaatregel.

Het voorstel voorziet in een verlenging van de opschortingsmaatregel naar 15 maanden.

Aanbeveling:

Het Platform is geen voorstander van opschortingsmaatregel van drie naar 15 maanden. Een correcte oplevering vereist geen periode van 15 maanden, de onnodige kosten zullen bij de bouwconsument worden gelegd. De gewijzigde definitie van de aansprakelijkheid en de verzekerde prestatie wordt in combinatie met een plaatsing van de bewijslast naar de aannemer voldoende geacht om de zekerheid van de consument te verhogen.

10. Laat initiatief voor een benchmark voor de bouwconsument bij de markt.

Het wetsvoorstel introduceert de ontwikkeling van een benchmark voor de bouwconsument om daarmee de vraaggerichtheid van de bouwende partijen te vergroten. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor de benchmark neergelegd bij private - en (bijna per definitie) niet deskundige partij.

Aanbeveling:

De stelselherziening stimuleert reeds structureel de vraaggerichtheid van de bouwer. De verzekerde prestatie van zijn product zet hem onder toezicht van de verzekeraar welke inzicht opbouwt ten aanzien van het schadedossier van de bouwer, zoals nu al het geval is bij CAR-verzekeringen. Het resulteert in no claim kortingen op polissen en stimuleert hiermee in hoge mate het handelen van de bouwer. De haalbaarheid van het opzetten van een benchmark en het nut hiervan voor de bouwconsument wordt betwijfeld. Er zijn tienduizenden bouwbedrijven in Nederland (van zzp tot bouwconcern). Een ranking van bouwbedrijven, als dit al haalbaar is, is geen taak van een rijksoverheidsorganisatie

11. Beperk het verplicht aanbieden van de verzekerde prestatie niet tot de particuliere opdrachtgever.

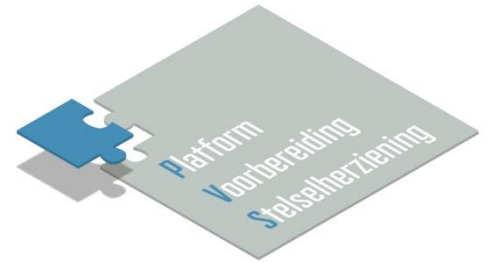
Het wetsontwerp stelt voor het aanbieden van een verzekerd dossier te beperken tot de particuliere opdrachtgever. De consequentie hiervan is dat de opdrachtnemer niet meer hoeft te werken onder de kwaliteitsregels, welke de verzekeraar eventueel bovenwettelijk stelt, wanneer sprake is van een professionele opdrachtgever. Het is voor de uitvoerende markt belangrijk dat er niet teveel verschillende opties en criteria zijn voor kwaliteitsborgingsinstrumenten. Bovendien is een "professionele opdrachtgever" een onduidelijk en daarmee moeilijk handhaafbaar begrip.

Aanbeveling:

Beperk het verplicht aanbieden van de verzekerde prestatie niet tot de particuliere opdrachtgever, maar verklaar dit ook van toepassing voor de professionele opdrachtgever.

Het verplicht aanbieden van een verzekerde prestatie impliceert dat de bouwer ten alle tijden de borgingsinstrumenten moet toepassen om aan de voorwaarden van de verzekeraar te voldoen.

Onderscheid maken is naar onze mening juridisch onwerkbaar. Een professionele opdrachtgever heeft niet vanzelfsprekend kennis van de bouw. Voor de particuliere opdrachtgever dient een verplichtte afname van de verzekering overwogen te worden. Dit zal uitvoeringsproblemen voorkomen voor projecten waar binnen sprake is van meerdere particuliere opdrachtgevers.

12. Voorkom kostenverhoging voor de bouwconsument

Het wetsontwerp betekent dat de marktpartijen o.a. moeten gaan investeren in optimalisatie van de interne kwaliteitsborging, kwaliteitsborgingsinstrumenten en verzekeringen. Daarnaast wijzigt de verdeling van verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden binnen de gehele bouwketen en de rol van het bevoegd gezag. Dit betekent dat (een gedeelte) van de activiteiten en kosten bij andere marktpartijen komen te liggen. Het risico bestaat dat deze herverdeling van activiteiten en kosten niet in balans zijn, zodat de uiteindelijke bouwconsument geconfronteerd zal worden met een kostenverhoging.

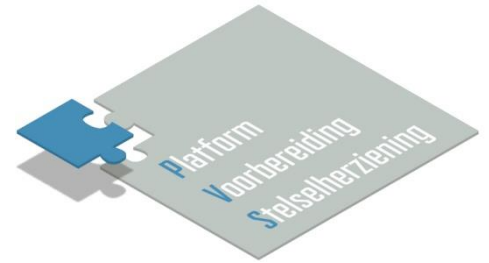
Aanbeveling

Zorg er voor dat het stelsel zodanig wordt ingericht en/of dat er aanvullende maatregelen worden genomen waardoor kostenverhogingen voor de bouwconsument verband houdend met de stelselherziening worden voorkomen.

13. Overige punten die nader uitgewerkt dienen te worden:

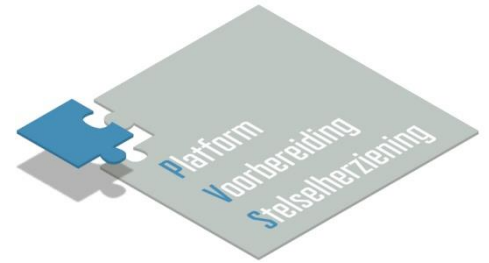
- Definitie bouwconsument is niet helder en de differentiatie naar type opdrachtgever ten aanzien van aansprakelijkheidsmaatregelen is niet wenselijk.
- De zinsnede "het vermoeden dat er iets mis is" zet de deur te veel open voor extra handhavende acties bevoegd gezag, waardoor er onnodige discussies en kosten worden gemaakt. Bevoegd gezag moet aanwijzingen hebben om in te grijpen. Uitgangspunt is dat het kwaliteitsborgingsinstrument functioneert. De toelatingsorganisatie laat toe en de RvA bewaakt de uitvoering.
- Het wetsvoorstel introduceert een nieuwe definitie van het begrip "erkenning" dat afwijkt van de in de bouw gebruikelijke procedure voor ministeriele erkenning. Daarnaast wordt met het introduceren van deze nieuwe vorm van erkenning een parallel, niet verifieerbaar aan heldere criteria voldoende traject geïntroduceerd dat het reeds operationele robuuste kwaliteitssysteem ondermijnt. Bij de erkenning/certificatie dient altijd een onafhankelijke geaccrediteerde partij betrokken te zijn.
- Het huidige wetsvoorstel regelt tot op detail (opleveringsinspectie) het niveau van toezicht. Naar onze mening dient het toezicht risico gestuurd zijn en voldoende waarborgen te geven voor goed en deugdelijke werk en vast te stellen of voldaan is aan overeengekomen projectafspraken. Het wetsvoorstel dient het kader te scheppen voor toezicht en niet in detail binnen de risico categorieën intensiteit van toezicht te regelen.

*Noot: platformleden behouden zich het recht voor om op onderdelen meer specifiek te reageren

Tien uitgangspunten voor nieuwe wetgeving inzake de vormgeving van de private kwaliteitsborging:	
1. Toetsing door bevoegd gezag	
2. Bouwer verantwoordelijk	
3. Consument beschermd / Verzekeraar	
4. Risico gestuurd toezicht	
5. Gebruik bestaande (kwaliteitsborgings-)instrumenten als basis voor het nieuwe stelsel	
6. Breed gedragen door de markt (ca. 30 deelnemende brancheorganisaties)	
7. Compleet: d.w.z. zowel toepasbaar op eenvoudige- als complexe bouwwerken	
8. Waarborgt een gelijk speelveld (andere instrumenten zijn mogelijk)	
9. Voldoet aan NL / EU regelgeving	
10. Objectieve toets door overheid na oplevering / voor ingebruikname	

De volgende partijen in de bouw werken samen in het Platform Voorbereiding Stelselherziening:

Organisatie	Voluit	Website
AFNL	Aannemersfederatie Nederland	www.aannemersfederatie.nl
BNB	Bond Nederlandse Bestek deskundigen	www.bestekdeskundigen.nl
BFBN	Bond van Fabrikanten van Betonproducten	www.bfbn.nl
Bureauleiding	Informatiebureau Kunststofleidingssystemen	www.bureauleiding.nl
BRIS	Bouw Regelgeving Informatie Systemen	www.bris.nl
Cement en Beton Centrum		www.cementenbeton.nl
FBS	Fabrikanten Bestek Services	www.fbs-index.nl
ISSO	Kennisinstituut voor de installatiesector	www.isso.nl
KOMO		www.komo.nl
KNB	Vereniging Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek	www.knb-keramiek.nl
MWA	Minerale Wol Associatie	www.mineralewol.net
NeMo	Nederlandse Mortelorganisatie	www.nemo.nl
NEN	Nederlands kenniscentrum op het gebied van normontwikkeling en normtoepassing	www.nen.nl
NRK	Nederlandse Rubber- en Kunststofindustrie	www.nrk.nl
Probasys Benelux	Vereniging van Producenten en Leveranciers van Bitumen Afdichtingsystemen	www.probasysbenelux.org
NBvT	Nederlandse Branchevereniging voor de Timmerindustrie	www.nbvt.nl
SBRCURnet	Kennisnetwerk voor de bouwsector	www.sbrcurnet.nl
TIS	Branchevereniging Technische Inspectie Service (TIS)	www.branchevereniging-tis.nl
VHB	Vereniging van Fabrikanten en leveranciers van hulpstoffen voor mortel en beton	www.vhb-hulpstoffen.nl
VESP	Verenigde EPDM Systeem Producenten	www.vesp-benelux.com
Verbond van Verzekeraars		www.verzekeraars.nl
VNK	Vereniging Nederlands Kalkzandsteenplatform	www.vnk.nl
Vebidak	Vereniging Dakbedekkingsbranche Nederland	www.vebidak.nl
Vekudak	Vereniging van fabrikanten en importeur van PVC kunststofdakbedekking	www.vekudak.nl
VLB	Vereniging Leveranciers Betonreparatieproducten	www.vlb-branche.nl
VOC	Vereniging Overleg van Certificatie instellingen	www.voc-certificatie.nl
VOBN	Brancheorganisatie van de Betonmortelindustrie	www.vobn.nl
VWN	Vereniging Wapeningsstaal Nederland	www.wapned.nl